

Brussel, 11 mei 2023
(OR. en)

9026/23

SOC 293
GENDER 44
ECOFIN 404

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	8487/23
Betreft:	Ontwerpconclusies van de Raad over de integratie van een gendergelijkheidsperspectief in beleid, programma's en begrotingen - <i>Goedkeuring</i>

1. Het voorzitterschap heeft ontwerpconclusies van de Raad opgesteld over "De integratie van een gendergelijkheidsperspectief in beleid, programma's en begrotingen".
2. De conclusies zijn gebaseerd op een verslag van het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) getiteld "Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery" ("Bewijs voor actie: gendergelijkheid en gendermainstreaming in het kader van het herstel na COVID-19") (doc. 9298/23).
3. Op 22 maart, 20 april en 8 mei 2023 zijn de conclusies door de leden van de Groep sociale vraagstukken besproken.
4. Er is een beginselakkoord bereikt over de ontwerptekst in de bijlage bij deze nota.

5. Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht:

- nota te nemen van het verslag van het EIGE (doc. 9298/23); en
 - de ontwerpconclusies in de bijlage bij deze nota toe te zenden aan de Raad Epsco met het oog op de goedkeuring ervan tijdens zijn zitting op 12 juni 2023.
-

De integratie van een gendergelijkheidsperspectief in beleid, programma's en begrotingen

Ontwerpconclusies van de Raad¹

ZICH BEWUST VAN HET VOLGENDE:

1. Gendergelijkheid en mensenrechten zijn Europese kernwaarden en gelijkheid van vrouwen en mannen is een fundamenteel, in de Verdragen en het EU-Handvest van de grondrechten vastgelegd beginsel van de Europese Unie.
2. Overeenkomstig artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) moet de Unie er bij elk optreden naar streven de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen op te heffen en de gelijkheid tussen hen te bevorderen.
3. Beleidsmaatregelen inzake gendergelijkheid zijn van vitaal belang voor economische groei, welvaart en concurrentievermogen. De gelijke, integrale en daadwerkelijke participatie van vrouwen en mannen op alle gebieden, ook op de arbeidsmarkt, is een voorwaarde voor het bereiken en in stand houden van een welvarende Unie. Toekomstgerichte beleidsreacties, zoals de doelstellingen van Barcelona voor 2030, zijn essentieel voor de economische groei en de bevordering van de economische empowerment van vrouwen.

¹ Conclusies opgesteld in de context van de evaluatie van de uitvoering van het actieprogramma van Peking, met bijzondere aandacht voor kritiek aandachtsgebied H (institutionele mechanismen voor de verbetering van de positie van vrouwen).

4. Het tweede beginsel van de Europese pijler van sociale rechten ("Gendergelijkheid") stelt:
"Het beginsel van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen moet worden gewaarborgd en bevorderd op alle vlakken, waaronder dat van de participatie op de arbeidsmarkt, arbeidsvoorwaarden en loopbaanontwikkeling. Vrouwen en mannen hebben recht op gelijke beloning voor gelijkwaardige arbeid."² In het door de Commissie opgestelde actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten werd de ambitie geformuleerd om de arbeidsparticipatiekloof tussen mannen en vrouwen in 2030 ten minste te halveren ten opzichte van 2019, teneinde de algemene doelstelling te bereiken dat uiterlijk in 2030 ten minste 78 % van de bevolking tussen de 20 en 64 jaar een baan heeft.
5. Het vergroten van de participatie van vrouwen in betaald en hoogwaardig werk is essentieel voor de economische groei en het concurrentievermogen en daarom moeten maatregelen worden genomen om de gelijkheid van vrouwen en mannen met betrekking tot kansen op de arbeidsmarkt en behandeling op het werk te bewerkstelligen, met name door de combinatie van werk, gezin en privéleven te vergemakkelijken.
6. In werkgelegenheidsrichtsnoer 8 wordt het belang benadrukt van het ondersteunen van sociale investeringen, het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting en het aanpakken van ongelijkheden, onder meer door het ontwerp van de belasting- en uitkeringsstelsels van de lidstaten en door het beoordelen van de verdelingseffecten van hun beleid op gendergelijkheid. Overheidsbeslissingen op het gebied van belastingen en uitgaven hebben krachtige sociale en economische gevolgen, omdat zij bepalend zijn voor de keuzes van mensen op het gebied van werk en economische participatie, en dus van invloed zijn op de financiële autonomie van vrouwen en mannen.

² Europese pijler van sociale rechten, op 17 november 2017 afgekondigd door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

7. In het actieprogramma van Peking, dat tijdens de vierde Wereldvrouwenconferentie in 1995 is aangenomen, worden "institutionele mechanismen voor de verbetering van de positie van vrouwen" (gebied H) aangemerkt als een van de twaalf kritieke aandachtsgebieden en een voorwaarde voor gendermainstreaming.
8. Volgens punt 202 van het actieprogramma van Peking moeten regeringen en andere actoren een actief en zichtbaar beleid voor de integratie van een genderperspectief in alle beleidsmaatregelen en programma's bevorderen, zodat, voordat besluiten worden genomen, de gevolgen voor respectievelijk vrouwen en mannen worden geanalyseerd.³
9. Het is van groot belang om een tweesporenaanpak van gendergelijkheid te volgen, waarbij gendermainstreaming, dat wil zeggen de systematische integratie van een gendergelijkheidsperspectief in alle beleidsmaatregelen, programma's en begrotingen, wordt gecombineerd met specifiek gendergelijkheidsbeleid en specifieke gerichte maatregelen.

HERINNEREND AAN HET VOLGENDE:

10. In 2019 heeft de Raad de Europese Commissie en de lidstaten ertoe opgeroepen te "zorgen voor de effectieve en systematische uitvoering en continuïteit van gendermainstreaming op alle beleidsgebieden door de praktische instrumenten voor mainstreaming te versterken, onder meer door de invoering van genderspecifieke streefcijfers en indicatoren, gendereffectbeoordeling van wetgevings- en beleidsmaatregelen en genderbudgettering, evenals door middel van sectoroverschrijdende samenwerking en verantwoordingsmechanismen voor het monitoren van gendermainstreaming op zowel EU- als lidstaatniveau"⁴.

³ Verenigde Naties, *Beijing Declaration and Platform of Action, adopted at the Fourth World Conference on Women*, oktober 1995.

⁴ Doc. 14938/19.

11. In 2021 riep de Raad de Europese Commissie op "meer te doen om een genderperspectief systematisch te integreren in alle toekomstige strategieën en beleidslijnen van de EU, onder meer door een methode te ontwikkelen om gendergelijkheid te monitoren en de genderanalyse van toepasselijke wetgevings- en beleidsmaatregelen van de EU geleidelijk aan te scherpen overeenkomstig de richtsnoeren voor betere regelgeving, als belangrijke instrumenten voor gendermainstreaming, en zich daarbij te beraden op de mogelijkheid om vooraf en achteraf effectbeoordelingen over gender uit te voeren"⁵.
12. In 2022 riep de Raad de lidstaten op gendermainstreaming te bevorderen bij het ondersteunen van mensen, met name vrouwen en meisjes, die uit Oekraïne of andere delen van de wereld zijn ontheemd. Ook riep hij de lidstaten op gendermainstreaming te bevorderen in het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van maatregelen om de economische crisis aan te pakken, in alle sectoren en op basis van bestaande gegevens. Voorts verzocht de Raad de Europese Commissie en de lidstaten om gendermainstreaming in al het onderzoek, alle besluiten en alle beleidsmaatregelen in verband met de digitale en de groene transitie, en in alle beleidsmaatregelen in verband met energiearmoede, te bevorderen⁶.
13. In de strategie voor gendergelijkheid 2020-2025 van de Europese Commissie staat dat "de integratie van een genderperspectief in alle beleidsmaatregelen en processen van de EU essentieel [is] voor de doelstelling van gendergelijkheid"⁷.

⁵ Doc. 12829/21.

⁶ Doc. 15133/22.

⁷ Doc. 6678/20.

14. De Raad van Europa definieert "gendermainstreaming" als: het (re)organiseren, verbeteren, ontwikkelen en evalueren van beleidsprocessen, in die zin dat in alle beleidsmaatregelen, op elk niveau en in elk stadium, door de gewoonlijk bij de beleidsbepaling betrokken actoren een gendergelijkheidsperspectief wordt opgenomen⁸.
15. Een succesvolle uitvoering van gendermainstreaming vereist een algemeen politiek engagement, onder meer voor gendereffectbeoordelingen vooraf en evaluatie van het beleid, sterke institutionele mechanismen en capaciteitsopbouw. Naar geslacht uitgesplitste statistieken en indicatoren zijn onmisbare hulpmiddelen om de beleidsdoelstellingen inzake gendergelijkheid te verwezenlijken.
16. De uitvoering van gendermainstreaming, onder meer door genderbudgettering te institutionaliseren, is essentieel voor de financiering van relevant beleid om genderkloven te dichten.
17. In de context van crisisrespons is de toepassing van een gendergelijkheidsperspectief in analyses, beoordelingen en budgettering van bijzonder belang om hardnekkige genderkloven met succes aan te pakken en zo de vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid te versnellen. Met crisisresponsmaatregelen, met inbegrip van maatregelen om de gevolgen van de COVID-19-pandemie en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne aan te pakken, kunnen reeds lang bestaande genderkloven geleidelijk worden gesloten, kan worden bijgedragen aan het voorkomen en bestrijden van gendergerelateerd en huiselijk geweld, en kan de economische empowerment van vrouwen worden bevorderd, waardoor inclusieve groei en een deugdelijk concurrentievermogen worden bewerkstelligd.

⁸ Raad van Europa. "Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices" ("Gendermainstreaming: conceptueel kader, methodologie en presentatie van goede praktijken"). Straatsburg, 1998.

18. Overweging 28 van de verordening inzake de herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility – RRF) stelt dat vrouwen bijzonder zijn getroffen door de COVID-19-crisis.⁹
19. Op grond van artikel 18, lid 4, punt b), van de verordening moeten de lidstaten "een toelichting [verschaffen] over de wijze waarop het herstel- en veerkrachtplan bijdraagt tot de doeltreffende aanpak van alle of een significant deel van de uitdagingen die zijn vastgesteld in de relevante landspecifieke [...] tot de betrokken lidstaat gerichte [...] aanbevelingen, of uitdagingen die zijn vastgesteld in andere relevante documenten die de Commissie officieel heeft goedgekeurd in het kader van het Europees Semester".
20. Op grond van artikel 18, lid 4, punt o), van de verordening moeten de lidstaten "een toelichting [geven] over de wijze waarop de maatregelen in het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting zullen bijdragen tot gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen en tot de mainstreaming van die doelstellingen, overeenkomstig met beginselen 2 en 3 van de Europese pijler van sociale rechten, en met Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 5 van de VN en, waar passend, met de nationale gendergelijkheidsstrategie".
21. In november 2022 heeft het Raadgevend Comité voor gelijke kansen van mannen en vrouwen een advies goedgekeurd over gendermainstreaming in de begrotingen op nationaal, regionaal en lokaal niveau¹⁰, met aanbevelingen aan de lidstaten, de Europese Commissie en de Raad.

⁹ PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17. Verordening (EU) 2021/241 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

¹⁰ Raadgevend Comité voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen, *Opinion on gender mainstreaming in budgets at national, regional, and local level in the EU*. https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_nl

NOTA NEMEND VAN HET VOLGENDE:

22. Het verslag van het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) getiteld "*Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery*"¹¹ ("Bewijs voor actie: gendergelijkheid en gendermainstreaming in het kader van het herstel na COVID-19"), met daarin onder meer een analyse van de bepalingen inzake gendergelijkheid in de RRF-verordening en een analyse van gendergelijkheid in de nationale herstel- en veerkrachtplannen.
23. De bevinding van EIGE dat een gendergelijkheidsperspectief ontbrak in het oorspronkelijke voorstel voor de RRF-verordening.
24. De bevinding van EIGE dat slechts een zeer klein deel van de acties en hervormingen die de lidstaten in hun herstel- en veerkrachtplannen hebben opgenomen, gericht is op gender-responsieve maatregelen, ondanks het feit dat het beperken van de negatieve sociale en economische gevolgen van de COVID-19-pandemie voor getroffen groepen, waaronder vrouwen, een algemene doelstelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit is.
25. De bevinding van EIGE dat een nauwere betrokkenheid van gendergelijkheidsdeskundigen in de lidstaten bij de voorbereiding en opstelling van de nationale herstel- en veerkrachtplannen had kunnen leiden tot doeltreffendere maatregelen om synergieën met de nationale beleidsprioriteiten inzake gendergelijkheid te bevorderen, gendermainstreaming in de plannen te ondersteunen en adequaat te reageren op de uitdagingen op het gebied van gendergelijkheid als gevolg van de COVID-19-pandemie.
26. De bevinding van EIGE dat naar geslacht uitgesplitste gegevens en instrumenten voor gendermainstreaming essentieel zijn om de benodigde gegevens, informatie en middelen te verschaffen om een genderperspectief in de herstel- en veerkrachtplannen op te nemen.¹²

¹¹ Doc. 9298/23.

¹² EIGE, *Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery*, blz. 36.

27. De analyse van de Europese Commissie over de impact van de herstel- en veerkrachtfaciliteit op gelijkheid, waaruit blijkt dat de lidstaten in hun herstel- en veerkrachtplannen uitdagingen op het gebied van gendergelijkheid op verschillende manieren hebben aangepakt via specifieke hervormingen met mogelijk blijvende effecten, door middel van gerichte investeringen en door gelijkheid op verschillende beleidsterreinen te mainstreamen, en dat in de nationale herstel- en veerkrachtplannen die uiterlijk in november 2022 zijn aangenomen, het percentage maatregelen met aandacht voor gendergelijkheid varieerde van 8 tot 11 % voor de drie lidstaten bovenaan de ranglijst.¹³

OVERWEGEND HETGEEN VOLGT:

28. Deze conclusies zijn gebaseerd op eerdere besprekingen en politieke intentieverklaringen die de Raad, de Commissie, het Europees Parlement en de betrokken actoren op dit gebied hebben afgelegd, met inbegrip van de in de bijlage vermelde documenten.

¹³ Europese Commissie, "Recovery and Resilience Scoreboard – Thematic analysis on Equality" ("Scorebord voor herstel en veerkracht – Thematische analyse inzake gelijkheid"), januari 2023.

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE VERZOEKT DE LIDSTATEN, overeenkomstig hun bevoegdheden, rekening houdend met nationale omstandigheden en met inachtneming van de rol en de autonomie van de sociale partners:

29. De inspanningen ter bevordering van gendergelijkheid en gendermainstreaming op te voeren met behulp van institutionele mechanismen op alle niveaus, onder meer op regionaal en lokaal niveau, door:
- a) ervoor te zorgen dat gendermainstreaming overheidsbreed en in al het overheidsbeleid doeltreffend wordt toegepast, op zodanige wijze dat de beschikbare deskundigheid op het gebied van gendergelijkheid ten volle wordt benut;
 - b) voort te gaan met de uitvoering van eerdere conclusies van de Raad over doeltreffende institutionele mechanismen en binnen alle ministeries coördinatiemechanismen in te stellen die voldoende kennis en technische vaardigheden verschaffen om gendermainstreaming op alle beleidsterreinen te waarborgen;
 - c) te zorgen voor interministeriële coördinatie inzake gendermainstreaming in het overheidsbeleid, teneinde de toepassing ervan te verbeteren en de uitwisseling van goede praktijken en geleerde lessen te vergemakkelijken;
 - d) nationale beleidsdoelstellingen, beleidskaders of strategieën voor gendergelijkheid, alsmede actieplannen, vast te stellen; en
 - e) de doeltreffendheid van gendermainstreaming te monitoren en te evalueren, teneinde gendergelijkheid te bevorderen.

30. Te zorgen voor de tijdige en doeltreffende uitvoering van maatregelen die tot doel hebben gendergelijkheid in de nationale herstel- en veerkrachtplannen en in andere financieringsinstrumenten van de EU te versterken, alsook te waarborgen dat er in dit gehele proces rekening wordt gehouden met gendergelijkheid, onder meer door het gebruik van beschikbare hulpmiddelen zoals genderresponsieve aanbesteding.
31. De verzameling, de analyse, de publicatie en het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistische gegevens te bevorderen en te ontwikkelen als basis voor gendermainstreaming op alle beleidsterreinen, zonder buitensporige administratieve lasten te creëren, door:
- a) te waarborgen dat het nationale statistische systeem en de bevoegde overheidsinstanties naar geslacht uitgesplitste statistische gegevens verzamelen, analyseren en presenteren, en deze gegevens beschikbaar te stellen voor het publiek;
 - b) ervoor te zorgen dat de nationale statistische instanties die de verzameling en verwerking van statistische gegevens coördineren, over voldoende middelen beschikken om op passende wijze in te spelen op de behoefte aan naar geslacht uitgesplitste gegevens;
 - c) overheidsinstanties te belasten met het opnemen van statistische gegevens over personen of groepen personen die moeten worden uitgesplitst naar geslacht en, in voorkomend geval, moeten worden gecombineerd met andere relevante kenmerken, in rapportages aan de overheid op alle beleidsterreinen;
 - d) het bieden van toegang tot methodologische ondersteuning, begeleiding en opleiding aan ambtenaren om hen bewuster te maken van het belang van het verzamelen van naar geslacht uitgesplitste gegevens, hen in staat te stellen doeltreffend te werken met naar geslacht uitgesplitste statistieken en hun besef van de relevantie van dergelijke statistieken te vergroten; en
 - e) concrete maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de verzameling van naar geslacht uitgesplitste statistieken wordt gemainstreamd en in de overheidssector een standaardvereiste wordt.

32. Te zorgen voor voldoende en gerichte financiering voor maatregelen om de genderongelijkheid te verminderen, met inbegrip van maatregelen om de economische, de werkgelegenheids-, de loon-, de zorg- en de pensioenkloof te verkleinen en voor maatregelen om gendergebaseerd geweld te voorkomen en te bestrijden, alsook voor maatregelen ten behoeve van de follow-up van de recente aanbevelingen van de Raad ter ondersteuning van de toegang tot betaalbare en hoogwaardige voor- en vroegschoolse educatie en opvang, en langdurige zorg.
33. Op systematische wijze de integratie van een gendergelijkheidsperspectief in alle stadia van beleidsvorming en wetgeving, met inbegrip van planning, besluitvorming, uitvoering en evaluatie, te bevorderen en de politieke betrokkenheid bij en de verantwoordingsplicht voor gendermainstreaming te blijven versterken.
34. Samen te werken met deskundigen op het gebied van gendergelijkheid, onder meer door middel van zinvol overleg met maatschappelijke organisaties en de academische wereld, om ervoor te zorgen dat in alle fasen van de planning, uitvoering en evaluatie van alle belangrijke initiatieven een gendergelijkheidsperspectief wordt opgenomen.

VERZOEKT DE EUROPESE COMMISSIE EN DE LIDSTATEN, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden, rekening houdend met nationale omstandigheden en met inachtneming van de rol en de autonomie van de sociale partners:

35. Gendermainstreaming in alle beleidsmaatregelen, programma's en begrotingen op te nemen, door
- a) het verzamelen, verspreiden, analyseren en gebruiken van naar geslacht uitgesplitste gegevens;
 - b) het formuleren van concrete beleidsdoelstellingen en specifieke streefcijfers om de bestaande genderkloven te dichten;
 - c) het gebruik van de beschikbare instrumenten en methoden om gendermainstreaming in alle besluitvormingsprocessen te versterken; en
 - d) het aannemen van sturende beleidsdocumenten om te zorgen voor de systematische toepassing van gendermainstreaming op lange termijn, onder meer in de begrotingsprocedure, in overeenstemming met het nationale recht.
36. Ervoor te zorgen dat de gendergelijkheidsaspecten van financiële, economische en arbeidsmarkthervormingen volledig aan bod komen in het Europees Semester, in overeenstemming met de werkgelegenheidsrichtsnoeren, en dat het potentieel van het Semester om gendergelijkheid in de Unie te bevorderen, ten volle wordt benut.
37. De doeltreffendheid van reeds ondernomen gendermainstreaming, ook in het kader van de begrotingsprocedure, te monitoren en te evalueren, bijvoorbeeld door opdracht te geven tot externe en onafhankelijke evaluaties.
38. De verdelingseffecten op vrouwen en mannen van beleid en van de toewijzing van financiering en andere middelen te evalueren en te beoordelen, om in de toekomst doeltreffende, gerichte maatregelen mogelijk te maken.
39. Te zorgen voor systematische capaciteitsopbouw en het gebruik van methodologische instrumenten en zinvolle raadpleging van deskundigen op het gebied van gendergelijkheid, alsook sectoroverschrijdende samenwerking te bevorderen, teneinde gendermainstreaming op alle beleidsterreinen te vergemakkelijken en te verbeteren.

VERZOEKT DE EUROPESE COMMISSIE:

40. Systematisch in beleidsinitiatieven een gendergelijkheidsperspectief te integreren, zoals wordt benadrukt in haar strategie voor gendergelijkheid 2020-2025, en haar toezegging om een Unie van gelijkheid te bewerkstelligen, gestand te doen.
41. Voor het begrip "genderbudgettering" een gemeenschappelijke definitie van de Unie te promoten; de Raad van Europa definieert dat begrip als een "gendergebaseerde evaluatie van begrotingen door op alle niveaus van het begrotingsproces een genderperspectief te integreren, en de inkomsten en uitgaven te herstructureren om gendergelijkheid te bevorderen"¹⁴.
42. Erop toe te zien dat gendergelijkheidsoverwegingen worden geïntegreerd in de uitvoering van de EU-begroting, zodat hardnekkige genderkloven worden gedicht, onder meer door in het bijzonder maatregelen ter bevordering van gendergelijkheid en de economische empowerment van vrouwen te financieren, in overeenstemming met de respectieve uitgavenprogramma's binnen het MFK, alsook door de volledige uitvoering van de methode van de Europese Commissie om uitgaven voor gendergelijkheid in de EU-begroting te traceren.
43. In al haar rapporten naar geslacht uitgesplitste statistieken te presenteren en die consistent in beleidsdocumenten te gebruiken, onder meer bij de opstelling van het jaarlijkse gezamenlijke verslag over de werkgelegenheid, zodat resterende genderkloven aan het licht komen en geleidelijk worden gedicht.
44. De inspanningen op te voeren voor de integratie van een gendergelijkheidsperspectief in de uitvoering, monitoring en evaluatie van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

¹⁴ Raad van Europa (2005), "Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting" ("Eindverslag van de groep deskundigen over genderbudgettering") (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Equality Division, Directorate-General of Human Rights, Raad van Europa, Straatsburg, blz. 10. Beschikbaar op: [Gender budgeting \(coe.int\)](https://coe.int/Gender-budgeting)

45. Een gendergelijkheidsperspectief op te nemen bij het opstellen van eventuele toekomstige crisisresponspakketten en andere initiatieven, door:
- a) een gendergelijkheidsperspectief op te nemen in toekomstige wetgevingshandelingen met betrekking tot crisisresponspakketten;
 - b) stelselmatig gendergelijkheidsperspectieven te integreren in de context van crisisrespons en crisisbeheersing;
 - c) in tussentijdse verslagen en evaluatieverslagen in de context van crisisrespons een ter zake dienende analyse op te nemen van de wijze waarop gendermainstreaming is toegepast; en
 - d) instrumenten te promoten die beschikbaar zijn om de integratie van gendergelijkheidsoverwegingen in de context van crisisrespons op nationaal niveau te bevorderen.
46. In de procedures van de Commissie, onder meer wat de EU-begroting, de EU-fondsen en de respectieve uitgavenprogramma's binnen het MFK betreft, te voorzien in de nodige structuren en capaciteit voor doeltreffende aansturing, coördinatie, monitoring en evaluatie op het gebied van gendermainstreaming.
-

Referenties

1. Interinstitutioneel (EU)

Europese pijler van sociale rechten, op 17 november 2017 afgekondigd door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_nl

2. EU-wetgeving

Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

3. Raad

Alle aangenomen conclusies van de Raad over de evaluatie van het actieprogramma van Peking, alsook andere conclusies van de Raad over gendergelijkheid en andere relevante onderwerpen, waaronder met name de hieronder genoemde:

- Conclusies van de Raad van over de doeltreffendheid van institutionele regelingen ter verbetering van de positie van vrouwen en gendergelijkheid (doc. 17605/13)

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/139978.pdf

- Conclusies van de Raad over gendergelijkheid in de besluitvorming (doc. 14327/15)

[pdf \(europa.eu\)](#)

- Conclusies van de Raad over gendergelijke economieën in de EU: volgende stappen – De balans van 25 jaar uitvoering van het actieprogramma van Peking (doc. 14938/19)
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14938-2019-INIT/nl/pdf>
- Conclusies van de Raad over het dichten van de loonkloof tussen mannen en vrouwen: waardering en verdeling van betaalde en onbetaalde zorg (doc. 13584/20)
[pdf \(europa.eu\)](#)
- Conclusies van de Raad over de sociaal-economische gevolgen van COVID-19 voor gendergelijkheid (doc. 8884/21)
- Conclusies van de Raad over Speciaal verslag nr. 10/2021 van de Europese Rekenkamer over gendermainstreaming in de EU-begroting (doc. 12829/21)
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12829-2021-INIT/nl/pdf>
- Conclusies van de Raad over gendergelijkheid in verstoorde economieën: focus op de jonge generatie (doc. 15133/22)
[pdf \(europa.eu\)](#)
- Besluit (EU) 2022/2296 van de Raad van 21 november 2022 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten. (PB L 304 van 24.11.2022, blz. 67)
[EUR-Lex - 32022D2296 - NL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

4. Voorzitterschapstrio

De verklaring van het voorzitterschapstrio over gendergelijkheid, ondertekend door Frankrijk, Tsjechië en Zweden (januari 2022)

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023_1.pdf

5. Europese Commissie

Verslag van 2023 over gelijkheid van vrouwen en mannen in de Europese Unie (SWD(2023) 55 final)

[Strategie voor gendergelijkheid \(europa.eu\)](#)

Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025 (doc. 6678/20), (referentie van de Commissie: COM(2020) 152 final)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten (doc. 6649/21 + ADD 1 + ADD 2) [pdf \(europa.eu\)](#)

"Recovery and Resilience Scoreboard – Thematic analysis on Equality" ("Scorebord voor herstel en veerkracht – Thematische analyse inzake gelijkheid"), januari 2023

Advies over gendermainstreaming in begrotingen op nationaal, regionaal en lokaal niveau in de EU, door het Raadgevend Comité voor gelijke kansen van vrouwen en mannen https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

6. Europees Parlement

Resolutie van het Europees Parlement van 23 juni 2022 over uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (2021/2251(INI))

7. Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE)

"Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery"
("Bewijs voor actie: gendergelijkheid en gendermainstreaming in het kader van het herstel na COVID-19") (doc. 9298/23)

Genderbudgettering. De integratie van gender in de EU-begroting en het macro-economisch beleidskader, 2018

<https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/methods-tools/gender-budgeting>)

Gendereffectbeoordeling: toolkit voor gendermainstreaming, 2016

<https://eige.europa.eu/publications/gender-impact-assessment-gender-mainstreaming-toolkit>

8. Raad van Europa

"Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting" ("Eindverslag van de groep deskundigen over genderbudgettering") (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Equality Division, Directorate-General of Human Rights, Raad van Europa, Straatsburg, blz. 10

[Gender budgeting \(coe.int\)](https://rm.coe.int/gender-budgeting)

Genderbudgettering - Praktische uitvoering - Handboek CDEG(2008)15 (2009)

<https://rm.coe.int/1680599885>

"Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices" ("Gendermainstreaming: conceptueel kader, methodologie en presentatie van goede praktijken"). Straatsburg, 1998

9. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)

Beleidsmarker voor gendergelijkheid van de Commissie voor ontwikkelingsbijstand (DAC)

[Beleidsmarker voor gendergelijkheid van de DAC - OESO](#)

Ontwerp voor discussie - beste praktijken van de OESO voor genderbudgettering (2022)

[Beste praktijken van de OESO voor genderbudgettering](#)

Genderbudgettering in OESO-landen (2017)

<https://www.oecd.org/gender/Gender-Budgeting-in-OECD-countries.pdf>

Op weg naar een genderinclusief herstel (2021)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/towards-gender-inclusive-recovery-ab597807/>

10. Verenigde Naties

De verklaring en het actieprogramma van Peking (VN-agenda voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen)

<https://www.refworld.org/docid/3dde04324.html>

Het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW)

[Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women \(un.org\)](#)